

Els versos dels joves

Hom ha dit que la majoria d'homes de mèrits eminents — polítics, militars, economistes, filòsofs, biòlegs, químics, homes d'afers — han passat, durant la seva joventut, per una època de febre i de somni, d'ambició, de glòria, i de fermentació idealista, durant la qual s'han cregut poetes i han escrit versos. Creieu que amb això han perdut el temps? La seva obra ens diu que no. Llegiu la vida de molts homes cèlebres i us en convencereu. No em causaria cap estranyesa d'assabentar-me que Darwin, Stuart Mill, Pasteur, Ford, Ramón i Cajal, Prat de la Riba, haguessin fet versos en la seva primera joventut.

Mireu, ara recordo un cas concret: Pasteur, la biografia del qual he llegit recentment. Si no va fer versos, va tenir de jove les seves veleïtats d'artista, i, tot just sortit de la infantesa, fou dibuixant i pintant al pastell donà la primera revelació del seu talent. Us ho detallaré una mica.

Als tretze anys Pasteur vivia a Arbois, amb el seu pare, que havia estat soldat de Napoleó. El minyó, que havia de revolucionar la química biològica i la medicina, tenia una gran fal·lera pel dibuix, i retratava els seus pares, els amics de la família, un notari, molts vellets de la localitat. Ja cercava el detall característic, com els veritables artistes. Aquesta afició li durà fins als vint anys.

Semblava, doncs, que aquell jovenet tenia el camí triat: el de l'art. Diuen els qui han vist els seus dibuixos que revelen una ànima d'artista. Diu que dibuixava amb una fermesa i una seguretat enviables.

La família creia que l'esdevenidor de l'adolescent estava en la pintura.

I, veieu?, tot de sobte s'orienta cap a una altra direcció, i deixa llapis i pinzells per sempre més. ¿Creieu que aquells afanys artístics que removien la seva adolescència foren un mal per al futur biòleg? Jo penso rodonament que no. Quan es decidí pels estudis científics, la llum d'un ideal ja havia entrat a la seva ànima. I quina llum! La de l'art, de la poesia.

¿Quin havia estat, em direu, el paper de l'art en aquella vida adolescent? El de desvetllar el seu esperit, d'encendre'l tal vegada per sempre. Gràcies a l'art s'havia apassionat per una idea, per una causa deslliçada d'interès material. ¿Creieu que això no té importància? Té una importància enorme per a la vida superior de l'home i dels pobles. El llevat d'un ideal de l'elevació, Pasteur l'havia trobat en aquells pinzells, en aquells dibuixos.

No em digueu, amics, que parlem massa de llibres al nostre jovent, que els donem massa literatura, i que anem a fer una generació de somniadors i de poetes. A casa nostra dir això! ¡En un poble que tot just si es desvetlla a la vida de l'esperit!